

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) i Programa rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu, na prijedlog Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 93. sjednici, održanoj dana 13.04.2017. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Usvaja se Informacije o šumskim krađama na području Zeničko-dobojskog kantona u 2016. godini sa prijedlogom mjera za prevazilaženje stanja.

II

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/17.
Datum, 13.04.2017. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za poljoprivredu,
šumarstvo i vodoprivredu Ze-Do kantona,
1x Stručna služba Vlade,
1x a/a.

INFORMACIJA

**o šumskim krađama na području Zeničko-dobojskog kantona u 2016. godini
sa prijedlogom mjera za prevazilaženje stanja**

Zenica, mart 2017. godine,

Uvod

Informacija o o šumskim krađama na području Zeničko-dobojskog kantona u 2016. godini sa prijedlogom mjera za prevazilaženje stanja izrađena je u skladu sa Programom rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu, na temelju podataka Kantonalne uprave za šumarstvo.

Šuma i šumsko zemljište, kao prirodni resurs, zauzima oko 56% površine Zeničko-dobojskog kantona i posjeduje multifunkcionalnost proizvoda i usluga koje pruža. Prisutni su različiti aspekti korištenja (ekonomski, socijalni i ekološki), pa tako imamo korištenje prvenstveno šumskih proizvoda (drvnih i nedrvnih), korištenje po osnovu raznih vrsta koncesija unutar šuma i šumskog zemljišta, vodnog potencijala, turizma i dr.

Od posebnog su značaja općekorisne funkcije šuma, koje se ogledaju naročito u zaštiti zemljišta od erozije, bujica, poplava, uticaju na vodni režim i hidroenergetski sistem, uticaja na plodnost zemljišta i bitnom određenju poljoprivredne proizvodnje, uticaja na klimu, u zaštiti i unaprjeđenju čovjekove okoline, u stvaranju kiseonika i pročišćavanju atmosfere, te uticaju na ljepotu krajolika, stvaranju povoljnih uslova za liječenje, oporavak, odmor i rekreaciju, za razvoj turizma i lovstva.

Korištenjem šumskih proizvoda i ostalih koristi koje daje ovaj prirodni resurs javljaju se i određene nezakonite radnje i aktivnosti koje dovode do direktne devastacije šumskih kompleksa ili indirektno utiču u negativnom smislu na šumski ekosistem u cjelini. Na osnovu višegodišnjih praktičnih iskustava u zaštiti šuma konstatovano je da su štete na šumi i šumskom zemljištu prisutne kroz odvijanje više nezakonitih radnji, među koje spadaju i šumske krađe.

I. Zakonska regulativa

Oblasti šumarstva na području Federacije BiH od decembra 2009. godine nije zakonski uređena. Nepostojanje Federalnog zakona o šumama, kao i različiti stavovi i postupanja po Kantonalnom zakonu o šumama direktno utiču na povećanje obima šumskih krađa. Zakonska neuređenost proizvodi pravnu nesigurnost, koja stvara probleme u funkcionisanju i poduzimanju potrebnih mjera.

Cijelu prošlu godinu, na nivou Federacije BiH u javnoj raspravi je bio Prednacrt zakona o šumama, koji je u decembru usvojen i trenutno se nalazi u fazi nactra. Prednacrtom, a kasnije i Nactrom zakona o šumama predviđene su velike instucionalne, upravljačke, pravne, ekonomske i organizacione promjene u segmentu šumarstvu.

Predloženo je da se izvrši drugačija organizacija kantonalne uprave i šumsko privrednog društva. Čuvari šuma, koji su do sada bili u sastavu kantonalne uprave novim prijedlogom bi trebalo da budu u sastavu šumsko privrednog društva.

Na području Kantona na snazi je Zakon o šumama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 8/13, 1/15). Zakonom o šumama su propisani poslovi Kantonalne uprave za šumarstvo, među koje spada i dužnost Uprave da obezbijedi neposrednu zaštitu državnih šuma i šumskog zemljišta (i od šumskih krađa) na području Kantona.

Da bi se moglo govoriti koliko je efikasna borba protiv nezakonitih radnji u šumi i na šumskom zemljištu, moramo se osvrnuti na ambijent u kakvom radi Kantonalna uprava za šumarstvo.

II. Organizaciona i kadrovska osposobljenost Kantonalne uprave za šumarstvo u 2016. godini

Kantonalna uprava za šumarstvo je formirana u sastavu Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona. Uprava se u svom radu susreće sa nizom

problema, koji pored drugih faktora utiču na povećani obim šumskih krađa. Osvrnućemo se na neke od važnijih:

II.1 Nepopunjenost radnih mjesta - je problem koji je izražen duži niz godina i direktno utiče na kvalitetno obavljanje poslova. Tako smo u 2016. godini, sve poslove, pa i poslove zaštite šuma od šumskih krađa obavljali sa 109 umjesto, po sistematizaciji planiranih 124 zaposleni:

	Direktor	Stručni savjetnik	Šef Odjeljenja	Viši stručni saradnik	Kontrolni lugar	Čuvar šuma	Geometar	Tehnički sekretar	Ukupno
Planirano	1	4	9	10	15	84	1	1	124
Zaposleno	1	4	9	5	13	75	1	1	109

Čuvari šuma - Neposredna zaštita šuma i šumskog zemljišta se obavlja putem čuvarske službe. Odlukom o određivanju lugarskih reona na području Zeničko-dobojskog kantona su formirana 84 lugarska reona, na koja prema sistematizaciji radnih mjesta trebaju biti raspoređeni čuvari-lugari šuma. Na području Kantona, šume i šumska zemljišta se prostiru na površini od oko 220.408 ha i planirano je da površina lugarskog reona u prosjeku iznosi oko 2.500 ha. Lugarski reoni su raspoređeni po odjeljenjima, u kojima broj reona zavisi od površine šuma i šumskog zemljišta koja se čuva.

U 2016. godini, poslove čuvanja šuma na 84 lugarska reona obavljalo je 70 čuvara šuma i na dva reona je pored redovnih poslova kontrole bio raspoređen kontrolni lugar. Kako bi se obezbijedilo čuvanje na cijeloj površini Uprava je bila prinuđena da pojedine lugarske reone podijeli na dijelove i pripoji susjednim reonima. Tako je samo u prošloj godini zbog nedostatka 10 čuvara šuma, Uprava bila prinuđena da značajno poveća veličinu čuvarskog reona, što je uticalo na povećanje obima poslova. Stoga je, umjesto planirane površine od oko 2.600 ha, veličina reona povećana na preko 3.000 ha.

Veliki procenat bespravno posječene i otuđene drvene mase (preko 60%) za koju nije otkriven počinioc je, pored ostalih faktora, u vezi sa povećanjem obima poslova. Veličina čuvarskog reona direktno utiče na kvantitet i kvalitet obavljenih poslova, u koje između ostalih poslova, spada i evidentiranje bespravno posječene drvene mase i drugih bespravnih radnji, otkrivanje počinioca, dokumentovanje kaznenih dijela, podnošenju prijava i po istim, najmanje dva puta, svjedočenje na sudovima.

Kontrolni lugari – Sistematizacijom je planirano da kontrolu rada čuvara šuma vrši 15 kontrolnih lugara. U prošloj godini, na poslovima kontrole lugarskih reona bilo je raspoređeno 11 zaposlenih, dok su dva kontrolni djelomično obavljao poslove kontrole, a djelomično poslove čuvanja lugarskog reona. Kao i manjak čuvara šuma, također i manjak kontrolnih lugara je direktno uticao na poslove zaštite šuma.

Viši stručni saradnik – Sistematizacijom je planirano da u 9 Odjeljenja, pored šefova bude zaposleno i 9 viših stručnih saradnika za poslove integralne zaštite šuma. Trenutno, samo u 4 odjeljenja su popunjena ta radna mjesta. Zakonom je propisano, da za sve poslove u šumarstvu koje obavlja Šumsko privredno društvo mora biti komisijski urađen tehnički prijem radova, u kojem učestvuje i jedan inženjer šumarstva iz Kantonalne uprave. Godišnje se obavi nekoliko stotina tehničkih prijema. Zbog nepopunjenosti viših stručnih saradnika, pored drugih redovnih poslova šefovi odjeljenja su prinuđeni da obavljaju i poslove tehničkog prijema radova.

II.2. Napadi na čuvare šuma – Čuvari šuma su na terenu svakodnevno izloženi verbalnim i fizičkim prijetnjama od strane šumokradica. Proteklih godina su podnesene 22 prijave zbog napada na

čuvare šuma, a u 2016. godini su podnesene 2 prijave MUP-u ZDK. Mjere poduzete protiv počinioa napada na službenu osobu nisu smanjile navedene aktivnosti šumokradica. Ugrožavanje sigurnosti čuvara šuma, kao i prijetnje njihovim porodicama su svakodnevno nastavljene, a to se direktno odražava i na kvalitet obavljanja poslova (kao što su npr. rad u kasnim noćnim i ranim jutarnjim satima i dr.).

II.3. Kršenje radne discipline – Jedan od uzroka povećanog obima šumskih krađa je i kršenje radne discipline. Na provjerama, po usmenim i pismenim pritužbama građana i drugih subjekata poduzimaju se sve raspoložive mjere i radnje, među kojima su i vanredne kontrole reona.

Protiv državnih službenika i namještenika za izvršene povrede službene dužnosti, prethodnih godina, je podneseno 99 disciplinskih prijava, kao i 4 krivične prijave za krivična djela učinjena u vršenju službene dužnosti. U 2016. godini je pokrenuto 13 disciplinskih postupaka protiv namještenika i nakon okončanih postupaka su izrečene disciplinske mjere.

II.4. Ostalo – Nekoliko čuvara šuma ne ispunjava sve potrebne uslove za obavljanje poslova: četiri čuvara šuma nisu u mogućnosti zadužiti službeno oružje, četiri čuvara su invalidi II kategorije, takođe je i veliki broj dana bolovanja (uslijed starosne strukture zaposlenih) što dodatno otežava efikasno obavljanje poslova čuvanja šuma i šumskog zemljišta.

Već duže vrijeme smo se putem Ministarstva obraćali Komisiji Vlade Kantona za popunjavanje nepopunjenih radnih mjesta. U prošloj godini je Vlada ZDK dala saglasnost na popunu 7 radnih mjesta čuvara šuma, ali na određeno vrijeme – 6 mjeseci. Procedura za popunu radnih mjesta je pokrenuta, ali do danas još nije okončana.

III. Podaci o štetama od bespravno posjećene drvene mase u 2016. godini

Naprijed su navedeni neki od problema, koji su uticali na obavljanje poslova Kantonalne uprave na zaštiti šuma i šumskog zemljišta. Kako bi se moglo govoriti o razmjerama šumskih krađa navest ćemo podatke o bespravno posjećenoj drvnoj masi u prošloj godini:

- Ukupne štete od bespravno posjećene drvene mase

U 2016. godini, u državnim i privatnim šumama je evidentirano ukupno 21.229,02 m³ bespravno posjećene drvene mase, čija procjenjena vrijednost iznosi 1.566.331,49 KM. Od ukupno bespravno posjećene drvene mase počinioac je otkriven za drvenu masu od 7.029,25 m³ ili 33 %, dok za količinu od 14.199,77 m³ ili 67% nije otkriven počinioac. Zaplijenjeno je 2.607,44 m³ drvene mase.

Nadležnim sudovima i Kantonalnom tužilaštvu su podnesena 2.102 zahtjeva za pokretanje prekršajne i krivične odgovornosti za štete pričinjene u šumama i na šumskom zemljištu, od toga je 280 zahtjeva za pokretanje krivične odgovornosti i 1.822 zahtjeva za pokretanje prekršajne odgovornosti. Po pokrenutim postupcima je obračunata šteta u iznosu od 497.069,67 KM. Istovremeno po prijavama iz prošle i prethodnih godina, sudovi su okončali postupak i donijeli presude za 1.980 prijava i to za 191 krivičnu prijavu i 1.789 prekršajnih prijava.

Tabela 1.

Godina	Podneseno prijava:			Evidencija bespravno posjećene drvene mase:			Iznos štete po osnovu drveta	Zaplijenjena drvena masa
	Prekršajne	Krivične	Ukupno	Državne šume	Privatne šume	Ukupno		
	kom	kom	kom	m ³	m ³	m ³		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016.	1.822	280	2.102	17.387,70	3.841,32	21.229,02	1.566.331,49	2.607,44

Podaci o podnesenim prijavama i otuđenom drvetu iz državnih i privatnih šuma u 2016. godini po opštinama (*Tabela BS.1.*), Podaci o podnesenim prijavama i otuđenom drvetu iz državnih i privatnih šuma u 2016. godini po odjeljenjima (*Tabela BS.2.*), Podaci o bespravno posječenim drvnim masama u 2016. godini po odjeljenjima (*Tabela BS.3.*) su dostavljeni u prilogu.

- Štete u državnim šumama od bespravno posječene drvne mase

U državnim šumama je evidentirano ukupno 17.387,70 m³ bespravno posječene drvne mase, čija procjenjena vrijednost iznosi 1.281.460,47 KM. Od ukupno bespravno posječene drvne mase počinioc je otkriven za drvenu masu od 4.341,52 m³ ili 25 % , dok za količinu od 13.046,18 m³ ili 75 % nije otkriven počinioc.

Nadležnim sudovima i Kantonalnom tužilaštvu je podneseno 1.825 zahtjeva za pokretanje prekršajne i krivične odgovornosti za štete pričinjene u državnim šumama i na šumskom zemljištu, od toga je 251 zahtjev za pokretanje krivične odgovornosti i 1.574 zahtjeva za pokretanje prekršajne odgovornosti. Po pokrenutim postupcima je obračunata šteta u iznosu od 394.895,48 KM. U istom periodu po prijavama iz prošle i prethodnih godina, sudovi su okončali postupak i donijeli presude za 1.739 prijava i to za 183 krivične prijave i 1.556 prekršajnih prijava.

Tabela 2.

Godina	Podneseno prijava:			Evidencija bespravno posječene drvne mase po:			Iznos štete po osnovu drveta
	Prekršajne	Krivične	Ukupno	Poznatom počiniocu	Nepoznatom počiniocu	Ukupno	
	kom	kom	kom	m ³	m ³	m ³	
1	2	3	4	5	6	7	8
2016.	1.574	251	1.825	4.341,52	13.046,18	17.387,70	1281.460,47

Podaci o podnesenim prijavama i otuđenom drvetu iz državnih šuma u 2016. godini - po opštinama (*Tabela BS.1.1*), Podaci o podnesenim prijavama i otuđenom drvetu iz državnih šuma u 2016. godini - po odjeljenjima (*Tabela BS.2.1*) su dostavljeni u prilogu.

- Štete u privatnim šumama od bespravno posječene drvne mase

U privatnim šumama je evidentirano ukupno 3.841,32 m³ bespravno posječene drvne mase, čija procjenjena vrijednost iznosi 284.871,02 KM. Od ukupno bespravno posječene drvne mase počinioc je otkriven za drvenu masu od 2.687,73 m³ ili 70 % , dok za količinu od 1.153,59 m³ ili 30 % nije otkriven počinioc.

Nadležnim sudovima i Kantonalnom tužilaštvu je podneseno 277 zahtjeva za pokretanje prekršajne i krivične odgovornosti za štete pričinjene u privatnim šumama i na šumskom zemljištu, od toga je 29 zahtjeva za pokretanje krivične odgovornosti i 248 zahtjeva za pokretanje prekršajne odgovornosti. Po pokrenutim postupcima je obračunata šteta u iznosu od 102.174,19 KM. U istom periodu po prijavama i prošle i prethodnih godina, sudovi su okončali postupak i donijeli presude za 241 prijavu i to za 8 krivičnih prijava i 233 prekršajne prijave.

Tabela 3.

Godina	Podneseno prijava:			Evidencija bespravno posjećene drvene mase po:			Iznos štete po osnovu drveta
	Prekršajne	Krivične	Ukupno	Poznatom počiniocu	Nepoznatom počiniocu	Ukupno	
	kom	kom	kom	m ³	m ³	m ³	
1	2	3	4	5	6	7	8
2016.	277	29	248	2.687,73	1.153,59	3.841,32	284.871,02

Podaci o podnesenim prijavama i otuđenom drvetu iz privatnih šuma u 2016. godini - po opštinama (Tabela BS.1.2), Podaci o podnesenim prijavama i otuđenom drvetu iz privatnih šuma u 2016. godini - po odjeljenjima (Tabela BS.2.1) su dostavljeni u prilogu.

Šumske krađe, koje se izvode nestručnim i neselektivnim odabirom stabala za sječu, stvaraju nesagledive posljedice posmatrano sa više aspekata, kao što su:

- **Ekonomski aspekt** - U prošloj godini, samo krađom drvene mase iz državnih šuma načinjena je šteta od 17.387,70 m³ drvene mase, čija procjenjena vrijedost (bez poreza - po sadašnjem cjenovniku) iznosi 1.281.460,47 KM. Državne šume koristi JP Šumsko privredno društvo, d.o.o Zavidovići i isto je dužno umanjiti svoje sječe (etat) za količinu bespravno posjećene drvene mase, što direktno utiče i na prihod ovog Preduzeća. Pored direktne štete nastale prilikom šumskih krađa drvene mase, na pojedinim područjima se stvaraju ogoljele površine, koje je potrebno pošumiti, a ponekad je potrebno izvršiti i sanaciju zemljišta i šumskih puteva. Sve to iziskuje dodatne troškove u poslovanju Šumsko privrednog društva. Kvalitativno, šteta od šumske krađe je mnogostruko veća, jer se ne vrši pozitivna selekcija prilikom sječe (najkvalitetniji trupci se prerađuju u ogrevno drvo), a samim tim se osiromašuje šumski fond.

- **Socijalni i ekološki aspekt** – Podatak da se na 56% površine Kantona prostiru šume i šumska zemljišta govori da je ovo jedan od značajnijih ekonomskih resursa. Pravilna eksploatacija i redovno pošumljavanje svakoj zemlji na svijetu mogu donijeti dugoročan, siguran i isplativ profit. Šumske krađe dovode do uništavanja i nestajanja šuma. Nastaju ekološke promjene sa štetnim poslasticama, među kojima su prvenstveno promjene zemljišta i klime, smanjenje površinskih voda, kao i nestanak mnogih biljnih i životinjskih vrsta, što direktno utiče na socijalni aspekt stanovništva. Slivna područja obrasla šumom imaju 30-50% niže vodostaje nego što imaju slivovi koji nisu obrasli šumom. Šuma sprječava eroziju zemljišta, klizišta i ona je najbolji i najjeftiniji filter za dobijanje pitke vode. Neplanska sječa šuma osiromašuje prirodna bogatstva za račun bogaćenja pojedinaca.

IV. Uloga drugih u sprečavanju šumskih krađa

Zakonom o šumama Zeničko-dobojsko kantona je definisano da: **Integralna zaštita šuma** predstavlja multidisciplinarni koncept koji zagovara odgovornost svih subjekata koji koriste prirodne resurse: upravljanje šumama, gospodarenje šumama i podizanje svijesti građana. Integralna zaštita šuma se tako može sagledati sa dva aspekta: u širem smislu (obaveze svih subjekata društva) i u užem smislu (obaveze samo djelatnosti šumarstva).

Pored Kantonalne uprave za šumarstvo na sprečavanju šumskih krađa, veliku ulogu imaju:

Šumsko privredno društvo- Ugovorom o prenosu poslova gospodarenja državnim šumama na području Zeničko-dobojskog kantona kantonalnom šumskoprivrednom društvu preneseni su pored ostalih i određeni poslovi integralne zaštite šuma, a Kantonalnoj upravi za šumarstvo je data obaveza kontinuirane kontrole i nadzora nad realizacijom pomenutog ugovora. S tim u vezi, vršene su kontrole

i evidentirane nepravilnosti u gospodarenju državnim šumama. Za učinjene nepravilnosti su podnošene prijave.

Bez obzira na zakonsku obavezu i obaveze preuzete ugovorom, Šumsko privredno društvo smatra da nije nadležno za poslove čuvanja šuma od šumskih krađa. Krajem 2015. godine, izdate su službene legitimacije (sa propisanim pravima i obavezama prilikom kontrole drveta) za zaposlene na zaštiti šuma u Šumsko privrednom društvu.

U prošloj godini na inicijativu Šumsko privrednog društva izvršena je zaplijena 95,72 m³ i podneseno je 10 prijava za šumske krađe. Taj podatak se ne može smatrati nekim uspjehom, ako se zna činjenica da su poslovi zaplijene vršeni samo na području PJ Šumarija Tešanj i Žepče.

MUP - kontrola puteva kojima se izvozi drvna masa – U prošloj godini u odnosu na prethodne je pojačano učešće MUP-PS u zaplijeni drvene mase. Na inicijativu MUP-PS izvršena je zaplijena 331,63 m³ i podnesena je 121 prijava. Istovremeno pripadnici MUP – PS su vršili i zaplijenu sredstava kojima je izvršeno krivično djelo i tom prilikom je zaplijenjeno više prevoznih sredstava (nekoliko kombi-vozila, traktora, putničkih vozila i dr.), a bilo je i zaplijene motornih pila i sjekira.

Važno je napomenuti, da se sva drvna masa nastala šumskom krađom stavlja u promet do konačnog korisnika i da Uprava ima pravo da vrši kontrolu i zaplijenu drvene mase samo na šumskim putevima, koji čine mali procenat svih puteva na području Kantona. Na javnim saobraćajnicama zaustavljanje, kontrolu i eventualno oduzimanje ukradene robe i vozila, tj sredstava kojima je učinjeno krivično djelo, zakonski mogu vršiti samo pripadnici policije, odnosno Ministarstva unutrašnjih poslova.

I dalje je mali postotak zaplijenjene bespravno posječene drvene mase (oko 8%), što najbolje govori koliko je ili nije efikasan način kontrolisanja i sprječavanja nelegalnog prometa drvene mase.

Broj šumarskih inspektora – Na području Kantona poslove šumarske inspekcije obavljaju dva šumarska inspektora. U odnosu na obim poslova, u skladu sa zakonom o šumama i obim nezakonitih radnji u šumama smatramo da je nedovoljan broj šumarskih inspektora.

V Direktni uticaji na obim šumskih krađa

Manjak šumskih drvnih sortimentata na tržištu – Na tržištu je velika potražnja za šumskim drvnim sortimentima, kojih nema u dovoljnim količinama. Manjak drvene mase nadoknađuje se djelomično i iz bespravnih sječa. Šume i šumska zemljišta kao otvorena skladišta drvene mase, sa nedovoljnom zaštitom svih segmenata društva predstavljaju lagan plijen za šumokradice.

- Ogrevno drvo je i dalje primarni i osnovni energent za zagrijavanje domaćinstava. Neriješeno pitanje zagrijavanja gradova, kao i cijene drugih energenata (ugalj, plin i dr.) koje su dosta skuplje od ogrevnog drveta utiču na povećanje potreba za ogrevnim drvetom. Zbog nedostatka ogrevnog drveta na tržištu, stanovništvo je prinuđeno problem snabdijevanja rješavati na razne načine, pa i putem prekomjernih bespravnih sječa ili drvetom iz šumskih krađa.

- Sličan slučaj je i sa potrebama za šumskim drvnim sortimentima od strane legalnih i nelegalnih reznih objekata, čiji su kapaciteti višestruko veći od količina drveta ponuđenih iz legalnih sječa na području Kantona.

- **Socijalna problematika** – teško socijalno stanje stanovništva, nezaposlenost i nedostatak osnovnih sredstava za egzistenciju, dio stanovništva nastoji riješiti kroz obezbjeđivanje materijalne koristi vršenjem bespravnih sječa i drugih nezakonitih radnji u šumarstvu. Ovo se temelji na činjenici da se znatan broj fizičkih lica učestalo pojavljuje u službenim evidencijama kao počinioци šumskih

krađa. Znači ima mnogo povratnika u vršenju šumskih krađa i nisu rijetki slučajevi da je protiv jednog lica podneseno 30 i više prijava za šumske krađe.

- **Visok stepen kriminalnih radnji** u svim segmentima društva smanjuje angažman nadležne policije na spriječavanja nezakonitih radnji vezanih za šumu i šumske krađe, a poslovi zaštite šuma su ostavljeni isključivo Kantonalnoj upravi za šumarstvo.

- **Nezakonite radnje koje doprinose povećanju obima šumskih krađa** - Na osnovu višegodišnjih praktičnih iskustava u zaštiti šuma i šumskog zemljišta, šumske krađe se odvijaju kroz više nezakonitih radnji koje su međusobno povezane i koje se naročito ogledaju u slijedećem:

Vršenju bespravnih sječa—bespravne sječe se vrše bez obzira na doba dana i noći, a u posljednje vrijeme se sve češće dešavaju noću pod jakim baterijskim lampama - reflektorima. Šumokradice su dobro organizovane, putem mobilnih telefona prate kretanje čuvara šuma i ukoliko je čuvar šuma na jednom dijelu reona vrše bespravne sječe na drugom dijelu. Velika prednost šumokradica je i u činjenici da rade u grupama i nemaju radno vrijeme, dok Kantonalna uprava poslove čuvanja šuma obavlja 5 dana u sedmici, klizno po 8 sati u toku dana.

Učešće registrovanih i neregistrovanih motornih vozila u vršenju nelegalnog prometa drvne mase - veoma važan segment, ako ne i jedan od osnovnih u zaštiti šuma od šumskih krađa predstavlja bespravan promet drveta. Šumokradice ne bi imale nikakvu korist od bespravnih sječa ako bi bespravno posječeno drvo ostalo u šumi kod panja. U bespravnom prometu pored registrovanih motornih vozila koja su predviđena za transport drveta, veće učešće zauzimaju i neregistrovana vojna vozila, dok je u posljednje vrijeme sve izraženija upotreba džipova i kombija u vršenju šumskih krađa. Drvna masa porijeklom od bespravnih sječa lageruje se u dvorištima privatnih kuća ili neposredno u urbanim sredinama. Da bi se postigli bolji rezultati u smanjenju šumskih krađa potrebno je maksimalno pojačati kontrolu prometa drveta na putevima i vršiti oduzimanje svog drveta nađenog u prometu bez uredne dokumentacije.

Neefikasnost privremenog oduzimanja sredstava kojima je počinjena šumska krađa – Poseban problem u provođenju poslova na zaštiti šuma čini i provođenje cjelokupne procedure privremenog oduzimanja roba i sredstava kojima je izvršena nezakonita radnja. U vršenju nezakonitog prometa veliku ulogu imaju vlasnici neregistrovanih i specijalno prilagođenih vojnih vozila, džipova i kombi vozila, koja su svakodnevno prisutna u ponovnom vršenju nezakonitih radnji. U provođenju postupka privremenog oduzimanja, čuvarska služba, kontinuirano vrši postupak privremenog oduzimanja nelegalne drvne mase. Međutim, problem se pojavljuje prilikom provođenja postupaka privremenog oduzimanja stalnih sredstava kojima se vrše nezakonite radnje. Od Kantonalne uprave se traži da prilikom zaplijene vozila koja su učestvovala u izvršenju nelegalne radnje provede cjelokupan postupak od lagerovanja tako zaplijenjenog vozila do provođenja licitacije za prodaju. Uprava, pored policije, aktivno učestvuje u zaplijeni vozila, procedure su spore i komplikovane, a dešava se da poslije provedene procedure ta ista vozila ponovo učestvuju u nezakonitim radnjama prometa drveta. Procedura zaplijene i oduzimanja vozila podrazumjeva provođenje više radnji, kao što su: traženje odobrenja od suda za zaplijenu, lagerovanje vozila, okončanje pokrenutog postupka i čekanje presude i na kraju provođenje postupka licitacije. Nakon što Uprava provede sve navedene radnje, ne postiže se željeni rezultat, jer zbog starosti i stanja u kome se nalaze zaplijenjena vozila cijena istih na provedenim licitacijama je simbolična. Mišljenja smo da se ovako komplikovanom procedurom ne postiže željeni rezultat, odnosno ne šalje se poruku da se ne isplati vlastitim vozilom vršiti bespravan promet drveta.

Nezakonitosti u radu pilanskih i drugih reznih jedinica – Na području Kantona, instaliran je veliki broj legalnih i nelegalnih reznih objekata (pilane, cekulari, brente i dr.). U nedostatku dovoljne

količine legalno isporučene drvene mase, pojedini legalni pilanski kapaciteti u svom radu koriste i drvenu masu koja je porijeklom od bespravnih sječa, a ponekad predstavljaju produženi lanac u plasmanu rezane građe prerađene u nelegalnim pilanama, a koje vode porijeklo od bespravnih sječa. Nelegalna postrojenja za rezanje drveta različitih vrsta su locirana u improvizovanim objektima koji su na razne načine građeni (drveni, od čvrstog materijala i dr.) i kao takvi čine posebne objekte ili su postrojenja za rezanje drveta instalirana u postojećim stambenim ili pomoćnim objektima (garaže, staje za držanje stoke i dr.). Pored činjenice da se nelegalnim pilanama u legalnoj proceduri ne isporučuje drvena masa, iste dugi niz godina postoje i egzistiraju na terenu i obavljaju djelatnost rezanja drveta. Prema tome, nelegalni postrojenja za rezanje drveta isključivi su potrošači nelegalne drvene mase, koju na razne načine nastoje da nabave, pa i putem šumskih krađa. U prilog navedenoj konstataciji navodimo i podatak da su vlasnici ili lica koja direktno opslužuju rad nelegalnih pilana, u većini slučajeva i direktni počinioci bespravnih sječa i nelegalnog prometa. U ovakvim tržišnim uslovima, dešavaju se slučajevi da i legalne pilane u svom radu vrše primarnu preradu drvene mase porijeklom od bespravnih sječa kao i daljnju distribuciju dobivene rezane građe. Sa terena smo obavještavani više puta, da nadležne inspekcije dođu i zapečate takva postrojenja, ali vlasnici samovoljno skidaju plumbu i nastavljaju da vrše djelatnost rezanja drveta. Uprava obavlja poslove kontrole drveta, kako na legalnim, tako i na nelegalnim reznim postrojenjima. Ukoliko se pronađe drvo bez porijekla poduzimaju se potrebne mjere i radnje, kao što su zaplijena drveta i podnošenje prijave.

Kapacitet instaliranih reznih postrojenja – Ne raspolažemo podacima koliki su kapaciteti instaliranih reznih objekata, ni legalnih, a još manje nelegalnih. Sama činjenica da je potražnja za drvetom veća nego što je ponuda na području Kantona, a i same Države, dovodi do zaključa da su instalirani kapaciteti višestruko veći od potrebnih. Međutim, svakodnevno se putem sredstava informisanja šalje poruka, pa čak i od visoko rangiranih zvaničnika, da mi imama prostora za povećanjem obima poslova koji kao sirovinu koriste šumske drvene proizvode. Što se prije prihvati činjenica da šume nisu neiscrpan izvor drveta, prije će se promijeniti politika prema ovom resursu. Šume, za razliku od poljoprivrede, traže višedecenijski vremenski period kako za podizanje tako i za oporavak. Činjenica da su naše šume devastirane dugi niz godina tokom rata i u poslijeratnom periodu, da je u tom periodu vršena eksploatacija velikih razmjera, dok su istovremeno vršena mala ili nikakva ulaganja govori nam da smo bogati siromašnim šumama.

VI. Prijedlog mjera, koje mogu dovesti do smanjenja šumskih krađa

Analizom svega naprijed navedenog, može se govoriti o mjerama koje treba poduzeti, kako bi se smanjio obim šumskih krađa na području Zeničko-dogojskog kantona. Program mjera koji se trebaju poduzeti kako bi se smanjio obim šumskih krađa, može se podijeliti na dva dijela i to opšte mjere i direktne mjere

Prijedlog opštih mjera:

Poboljšanje opšteg stanja u društvu (nezaposlenost, socijalno stanje stanovništva, zagrijavanje domaćinstava i dr) predstavlja dugoročnu mjeru za smanjenje obima šumskih krađa. U cilju podizanja svijesti, potrebno je kontinuirano, provoditi obrazovno-odgojne mjere o značaju šuma i šumskog zemljišta, koje uključuju educiranje stanovništva, turista i školske djece putem edukativnih brošura, članaka, filmova te informacijama putem javnih medija.

Poboljšanje u svim segmentima u oblasti šumarstva – Da bi se postigli značajniji rezultati u suzbijanju šumskih krađa potrebno je poduzeti slijedeće mjere:

**Program direktnih mjera za poboljšanje aktivnosti u sprečavanju bespravne sječe šume
na području Zeničko-dobojskog kantona**

Red broj	Naziv mjere	Zaduženje	Rok za provođenje mjera
1.	Izvršiti popunjavanje radnih mjesta - čuvara šuma, kontrolnih čuvara šuma i viših stručnih saradnika	Kantonalna uprava za šumarstvo u saradnji sa Ministarstvom za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu i Komisijom Vlade Kantona za popunjavanje nepopunjenih radnih mjesta;	odmah
2.	Pojačati kontrolu rada čuvara šuma i pooštriti mjere disciplinske odgovornosti	Šefovi Odjeljenja i Kontrolni lugari (za reone za koje su zaduženi);	kontinuirano svakih 15 dana
3.	Premještanje invalida II kategorije i drugih koji nisu sposobni obavljati posao čuvara šuma	Kantonalna uprava za šumarstvo u saradnji sa Ministarstvom za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu;	odmah
4.	Obezbijediti čuvanje šumskih drvnih sortimenata na međustovarištima i stovarištima	Šumsko privredno društvo;	kontinuirano
5.	Pojačati kontrole transporta i oduzimanja drvnih sortimenata na području Kantona	Kantonalna uprava za šumarstvo; Šumsko privredno društvo; Ministarstvo unutrašnjih poslova;	kontinuirano
6.	Pojačana kontrola inspekcije u kontroli prometa i reznih objekata	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove;	kontinuirano
7.	Pravovremeno obezbjeđivanje građanstva raspoloživim količinama ogrevnog drveta	Šumsko privredno društvo	kontinuirano

Prilozi : Tabele od 1 do 3
Broj: 02-26-784-16/16
Zenica, 24.03.2017. godine

Informaciju izradila:
Kantonalna uprava za šumarstvo
Zeničko-dobojskog kantona

PODACI O PODNESENIM PRIJAVAMA I OTUĐENOM DRVETU IZ DRŽAVNIH I PRIVATNIH ŠUMA U 2016. GODINI**(Po općinama - bespravne sječe, bespravni promet, uzurpacije i drugo)**

Tabela BS. 1

Red.broj	Općina	Broj prijava			Iznos štete po prijavama	Broj presuđenih prijava			Iznos kazni po prijavama	Naplaćeni iznos	Štete po osnovu drveta	
		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno			Količina	Vrijednost
		kom	kom	kom		kom	kom	kom			m ³	KM
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Zenica	546	59	605	130.796,72	391	29	420	77.282,16	993,26	6.850,81	470.123,11
2	Tešanj	24	11	35	26.374,52	10	1	11	1.800,00	0,00	309,48	26.374,52
3	Usora	1	0	1	0,00	0	0	0	0,00	0,00	62,42	0,00
4	Doboj jug	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Maglaj	102	25	127	13.789,63	91	29	120	27.410,00	1.290,00	1.295,25	121.107,00
6	Zavidovići	249	63	312	138.322,49	214	58	272	66.760,00	1.707,59	4.958,65	514.774,06
7	Žepče	83	43	126	39.518,86	192	45	237	12.500,00	10.183,58	858,86	63.341,00
8	Visoko	58	18	76	12.106,47	28	0	28	12.508,02	2.719,34	1.685,05	62.231,56
9	Olovo	363	30	393	69.709,34	493	17	510	92.130,00	2.167,77	2.418,98	154.638,10
10	Kakanj	356	7	363	46.483,66	346	7	353	58.950,00	704,21	1.788,24	94.537,50
11	Vareš	29	19	48	16.555,13	17	2	19	950,00	0,00	905,23	54.712,84
12	Breza	11	5	16	3.412,85	7	3	10	0,00	0,00	96,05	4.491,80
Ukupno:		1.822	280	2.102	497.069,67	1.789	191	1.980	350.290,18	19.765,75	21.229,02	1.566.331,49

PODACI O PODNESENIM PRIJAVAMA I OTUĐENOM DRVETU IZ DRŽAVNIH ŠUMA I PRIVATNIH ŠUMA U 2016. GODINI**(Po odjeljenjima - bespravne sječe, bespravni promet, uzurpacije i drugo)**

Tabela BS.DŠ 2.

Red.broj	Odjeljenje	Broj prijava			Iznos štete po prijavama	Broj presuđenih prijava			Iznos kazni po prijavama	Naplaćeni iznos	Štete po osnovu drveta	
		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno		Prekr-šajne		Ukupno			Količina	Vrijednost
		kom	kom	kom		kom	kom	kom			m ³	KM
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Zenica	537	50	587	108.967,34	391	27	418	77.282,16	993,26	6.642,24	448.293,73
2	Tešanj	34	20	54	48.203,90	10	3	13	1.800,00	0,00	580,47	48.203,90
3	Maglaj	102	25	127	13.789,63	91	29	120	27.410,00	1.290,00	1.295,25	121.107,00
4	Zavidovići	222	62	284	135.697,79	214	57	271	66.760,00	1.707,59	4.817,45	507.189,57
5	Žepče	83	43	126	39.518,86	192	45	237	12.500,00	10.183,58	858,86	63.341,00
6	Visoko	58	18	76	12.106,47	28	0	28	12.508,02	2.719,34	1.685,05	62.231,56
7	Olovo	363	30	393	69.709,34	493	17	510	92.130,00	2.167,77	2.418,98	154.638,10
8	Kakanj	383	8	391	49.108,36	346	8	354	58.950,00	704,21	1.942,79	102.995,73
9	Vareš	40	24	64	19.967,98	24	5	29	950,00	0,00	987,93	58.330,90
Ukupno:		1.822	280	2.102	497.069,67	1.789	191	1.980	350.290,18	19.765,75	21.229,02	1.566.331,49

PODACI O BESPRAVNO POSJEČENIM DRVNIM MASAMA U 2016. GODINI
(po podnesenim prijavama, utvrđenom i neutvrđenom počiniocu, zaplijenjeno)

Tabela BS 3

Red.broj	Odjeljenje	Evidencije bespravno posječene drvene mase u državnim šumama po:				Evidencije bespravno posječene drvene mase u privatnim šumama po:				Sveukupno		Zaplijenjena drvena masa (od ukupno bespravno posječene)
		podnesenim prijava	utvrđenom počiniocu	neutvrđenom počiniocu	Ukupno	podnesenim prijava	utvrđenom počiniocu	neutvrđenom počiniocu	Ukupno	podnesenih prijava	bespravno posječene drvene mase	
		kom	m ³	m ³	m ³	kom	m ³	m ³	m ³	kom	m ³	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Zenica	580	1.269,83	5.203,17	6.473,00	7	45,43	123,81	169,24	587	6.642,24	1.453,01
2	Tešanj	50	211,49	223,71	435,20	4	145,27	0,00	145,27	54	580,47	82,52
3	Maglaj	71	183,57	262,40	445,97	49	551,04	298,24	849,28	120	1.295,25	70,88
4	Zavidovići	184	367,22	2.928,94	3.296,16	100	975,23	546,06	1.521,29	284	4.817,45	200,50
5	Žepče	98	431,54	265,98	697,52	10	74,57	86,77	161,34	108	858,86	57,94
6	Visoko	72	141,47	1.455,74	1.597,21	4	41,50	46,34	87,84	76	1.685,05	7,49
7	Olovo	359	850,44	1.003,78	1.854,22	34	564,76	0,00	564,76	393	2.418,98	335,47
8	Kakanj	335	702,84	1.002,23	1.705,07	56	186,79	50,93	237,72	391	1.942,79	292,35
9	Vareš	55	183,12	700,23	883,35	9	103,14	1,44	104,58	64	987,93	107,28
Ukupno:		1.804	4.341,52	13.046,18	17.387,70	273	2.687,73	1.153,59	3.841,32	2.077	21.229,02	2.607,44

PODACI O PODNESENIM PRIJAVAMA I OTUĐENOM DRVETU IZ DRŽAVNIH ŠUMA U 2016. GODINI**(Po općinama - bespravne sječe, bespravni promet, uzurpacije i drugo)**

Tabela BS.DŠ 1.1

Red.broj	Općina	Broj prijava			Iznos štete po prijavama KM	Broj presuđenih prijava			Iznos kazni po prijavama KM	Naplaćeni iznos KM	Štete po osnovu drveta	
		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno			Količina	Vrijednost
		kom	kom	kom		kom	kom	kom			m ³	KM
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Zenica	539	59	598	130.571,36	384	29	413	77.056,80	829,45	6.681,57	462.666,86
2	Tešanj	21	11	32	26.374,52	9	1	10	1.500,00	0,00	226,63	26.374,52
3	Usora	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
4	Doboj jug	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Maglaj	57	18	75	13.789,63	58	27	85	18.710,00	1.290,00	445,97	30.697,00
6	Zavidovići	171	41	212	39.109,66	98	52	150	35.370,00	1.707,59	3.437,36	342.787,41
7	Žepče	72	43	115	36.782,86	171	45	216	11.000,00	10.136,18	697,52	55.822,20
8	Visoko	54	18	72	12.106,47	28		28	12.508,02	2.719,34	1.597,21	62.231,56
9	Olovo	329	30	359	69.709,34	470	17	487	85.470,00	2.167,77	1.854,22	154.638,10
10	Kakanj	300	7	307	46.483,66	318	7	325	57.800,00	704,21	1.550,52	93.345,38
11	Vareš	20	19	39	16.555,13	13	2	15	950,00	0,00	800,65	48.405,64
12	Breza	11	5	16	3.412,85	7	3	10		0,00	96,05	4.491,80
Ukupno:		1.574	251	1.825	394.895,48	1.556	183	1.739	300.364,82	19.554,54	17.387,70	1.281.460,47

PODACI O PODNESENIM PRIJAVAMA I OTUĐENOM DRVETU IZ DRŽAVNIH ŠUMA U 2016. GODINI**(Po odjeljenjima - bespravne sječe, bespravni promet, uzurpacije i drugo)**

Tabela BS.DŠ 2.1

Red.broj	Odjeljenje	Broj prijava			Iznos štete po prijavama	Broj presuđenih prijava			Iznos kazni po prijavama	Naplaćeni iznos	Štete po osnovu drveta	
		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno			Količina	Vrijednost
		kom	kom	kom		kom	kom	kom			m ³	KM
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Zenica	530	50	580	108.741,98	384	27	411	77.056,80	829,45	6.473,00	440.837,48
2	Tešanj	30	20	50	48.203,90	9	3	12	1.500,00	0,00	435,20	48.203,90
3	Maglaj	57	18	75	13.789,63	58	27	85	18.710,00	1.290,00	445,97	30.697,00
4	Zavidovići	144	40	184	36.484,96	98	51	149	35.370,00	1.707,59	3.296,16	335.202,92
5	Žepče	72	43	115	36.782,86	171	45	216	11.000,00	10.136,18	697,52	55.822,20
6	Visoko	54	18	72	12.106,47	28		28	12.508,02	2.719,34	1.597,21	62.231,56
7	Olovo	329	30	359	69.709,34	470	17	487	85.470,00	2.167,77	1.854,22	154.638,10
8	Kakanj	327	8	335	49.108,36	318	8	326	57.800,00	704,21	1.705,07	101.803,61
9	Vareš	31	24	55	19.967,98	20	5	25	950,00	0,00	883,35	52.023,70
Ukupno:		1.574	251	1.825	394.895,48	1.556	183	1.739	300.364,82	19.554,54	17.387,70	1.281.460,47

PODACI O PODNESENIM PRIJAVAMA I OTUĐENOM DRVETU IZ PRIVATNIH ŠUMA U 2016. GODINI
(Po općinama - bespravne sječe, bespravni promet, uzurpacije i drugo)

Tabela BS.PŠ 1.2

Red.broj	Općina	Broj prijava			Iznos štete po prijavama	Broj presuđenih prijava			Iznos kazni po prijavama	Naplaćeni iznos	Štete po osnovu drveta	
		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno			Količina	Vrijednost
		kom	kom	kom		kom	kom	kom			m ³	KM
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Zenica	7	0	7	225,36	7	0	7	225,36	163,81	169,24	7.456,25
2	Tešanj	3	0	3	0,00	1	0	1	300,00	0,00	82,85	0,00
3	Usora	1	0	1	0,00	0	0	0	0,00	0,00	62,42	0,00
4	Doboj jug	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Maglaj	45	7	52		33	2	35	8.700,00		849,28	90.410,00
6	Zavidovići	78	22	100	99.212,83	116	6	122	31.390,00		1.521,29	171.986,65
7	Žepče	11		11	2.736,00	21		21	1.500,00	47,4	161,34	7.518,80
8	Visoko	4		4							87,84	
9	Olovo	34	0	34	0,00	23	0	23	6.660,00	0,00	564,76	0,00
10	Kakanj	56	0	56	0,00	28	0	28	1.150,00	0,00	237,72	1.192,12
11	Vareš	9	0	9	0,00	4	0	4	0,00	0,00	104,58	6.307,20
12	Breza	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukupno:		248	29	277	102.174,19	233	8	241	49.925,36	211,21	3.841,32	284.871,02

PODACI O PODNESENIM PRIJAVAMA I OTUĐENOM DRVETU IZ PRIVATNIH ŠUMA U 2016. GODINI
(bespravne sječe, bespravni promet, uzurpacije i drugo)

Tabela BS PŠ 2.2

Red.broj	Odjeljenje	Broj prijava			Iznos štete po prijavama KM	Broj presuđenih prijava			Iznos kazni po prijavama KM	Naplaćeni iznos KM	Štete po osnovu drveta	
		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno		Prekr-šajne	Krivične	Ukupno			Količina	Vrijednost
		kom	kom	kom		kom	kom	kom			m ³	KM
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Zenica	7	0	7	225,36	7	0	7	225,36	163,81	169,24	7.456,25
2	Tešanj	4	0	4	0,00	1	0	1	300,00	0,00	145,27	0,00
3	Maglaj	45	7	52		33	2	35	8.700,00		849,28	90.410,00
4	Zavidovići	78	22	100	99212,83	116	6	122	31390,00		1521,29	171986,65
5	Žepče	11		11	2.736,00	21		21	1.500,00	47,4	161,34	7.518,80
6	Visoko	4		4							87,84	
7	Olovo	34	0	34	0,00	23	0	23	6.660,00	0,00	564,76	0,00
8	Kakanj	56	0	56	0,00	28	0	28	1.150,00	0,00	237,72	1.192,12
9	Vareš	9		9	0,00	4	0	4	0,00	0,00	bespravno zauzimanje,	6.307,20
Ukupno:		248	29	277	102.174,19	233	8	241	49.925,36	211,21	3.736,74	284.871,02